



ježišov prvý zázrak

PRACOVNÝ LIST Č. 5

podnety k príprave na biblickú súťaž Biblická olympiáda 2019/2020
DIECÉZNY KATECHETICKÝ ÚRAD BRATISLAVSKEJ ARCIDIECÉZY

Jn 2, 1-12

Na tretí deň bola v Káne Galilejskej svadba. Bola tam aj Ježišova matka. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. Keď sa minulo víno, povedala Ježišovi jeho matka: „Nemajú vína.“ Ježiš jej odpovedal: „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“ Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“ Stálo tam šesť kamenných nádob na vodu, ktoré slúžili na očisťovanie, ako bolo zvykom u Židov, každá na dve až tri miery. Ježiš im povedal: „Naplnite nádoby vodou!“ A naplnili ich až po okraj. Potom im povedal: „Teraz načrite a zaneste starejšiemu!“ A oni zanesli. Keď starejší ochutnal vodu premenenú na víno - on nevedel, skade je, ale obsluhujúci, čo načierali vodu, to vedeli -, zavolať si ženícha a vravel mu: „Každý človek podáva najprv dobré víno a horšie až potom, keď si hostia upili. Ty si zachoval dobré víno až doteraz.“ Toto urobil Ježiš v Káne Galilejskej ako prvé zo znamení a zjavil svoju slávu. A jeho učeníci uverili v neho. Potom zišiel on i jeho matka a bratia i jeho učeníci do Kafarnauma, kde zostali niekoľko dní.

Odporúčaná metóda práce s Božím slovom: metóda Kigali.



porozumenie

Podľa židovského zvyku svadba trvala týždeň. Obstarával sa dostatok vína. Mária diskkrétne upozorňuje na nedostatok vína. Spôsob pomoci však necháva svojmu Synovi.

Ježišova odpoveď nie je odmietnutím, inak by Mária nehovorila sluhom, aby poslúchli Ježiša.

Urobte všetko, čo vám prikáže – tu sa ukázala sila viery Márie.

Podľa rabínskeho židovstva dňami svadby boli streda a štvrtok.

Svadba v židovstve - mala 2 časti: zasnuby a sobáš. Medzi nimi uplynul často aj rok. Ženích musel zatiaľ zabezpečiť bývanie pre nevestu. Samotný sobáš predchádzala príprava svadobnej zmluvy, v ktorej sa písalo, ako sa manžel postará o manželku. Tradíciou bola svadba pod šírým nebom. Nevesta bola prikrytá hustým závojom. Ženích si najprv overil, či je to tá pravá, aby nedošlo k zámene ako v prípade starozákonného Jakuba. Potom bola nevesta privedená pod svadobný baldachýn, tam prebiehali modlitby požehnaní, čítanie svadobnej zmluvy, spoločné pitie z kalicha a nakoniec dal ženích neveste prsteň. Potom nasledovala hostina, svadobné dary, veselie s tancom a hudbou.

Na nedostatok vína upozornila práve Ježišova matka a tak stála pri zrode viery Ježišových učeníkov.

6 kamenných nádob – počet 7-1 symbol židovskej nedokonalosti. Ale aj počet učeníkov, ktorí uverili v neho (Ondrej a Jakub, Šimon a Ján, Filip a Natanael). Kamenné nádoby symbolizujú Zákon, prikázania, ktoré sa mali plniť. Ježiš neprišiel Starý zákon zrušiť, ale naplniť.

Sluhovia museli pracne nanosiť vodu zo studne v džbánoch.

Dve až tri miery – miera (bat) asi 40 litrov – teda Ježiš premenil asi 500 až 700 l vína. Dostatok vína, radosti – symbol mesiášskej doby.

Dobré víno je symbolom evanjelia a pravdy.

Prvé zo znamení – u Jána sa nehovorí o zázrakoch, ale o znameniach (1. - premenenie vody na víno, 2. - uzdravenie syna kráľovského úradníka, 3. - uzdravenie chorého pri Betsatskom rybníku, 4. - zázračné rozmnoženie chlebov, 5. - chodenie po mori, 6. - uzdravenie slepého od narodenia a 7. - vzkriesenie Lazára)

Ježiš zjavil svoju slávu: toto zjavenie slávy spočíva v tom, že učeníci uverili v neho.

Sú to posledné slová Panny Márie vo Svätom písme, akoby jej duchovný testament.

SLOVNÍK

Svadba - V Izraeli uzatvárali manželstvo veľmi skoro 12-13 roční, najlepšie bolo vybrať si partnera zo širokého okruhu príbuzných, aby sa zachoval rod a majetok. O svadbe zvyčajne rozhodovali rodičia, aj o výške peňažného daru za nevestu. Obdobie zasnub trvalo 1 rok. V deň svadby prišiel ženích s rodinou a priateľmi do domu snúbenice a odviezol si ju do svojho domu. Na svadobnej hostine sa zúčastnilo veľa ľudí, príbuzní, priatelia, rodina, aj celá obec. Oslavy trvali asi 1 týždeň.

Kána Galilejská - mestečko v Galilei. Slovo Kána znamená „stvorit“, „získať“, „získaný ľud“, „Bohom stvorený ľud“.

Žena - Ježiš oslovuje svoju matku titulom žena, čo v tej dobe bolo bežné a nie hanlivé. Navyše Mária je v tomto úryvku 4x označená ako Ježišova matka.

Hodina - "ešte neprišla moja hodina"- je to hodina Mesiášovho utrpenia a slávy, skôr väčší časový úsek, ktorý je vrcholom Ježišovej činnosti, k tejto hodine, k tomuto cieľu smeruje celý jeho život.

Kamenné nádoby - nádoby na židovské rituálne očisťovanie. 6 kamenných nádob – počet 7-1 je symbolom nedokonalosti. Každá mala dve až tri miery – miera (bat) asi 40 litrov.

Očisťovanie - rituálny kúpeľ, ktorý slúžil na očistenie od rituálnej nečistoty. Je to vlastne druh duchovného očisťovania osôb a predmetov. Podľa Tóry sa človek dotykcom nečistých predmetov, mŕtvol, nečistej osoby stáva kultovo nečistým (aj výtokom, krvácaním, pôrodom, manželským spolužitím). Čistota sa vo vedomí Židov spája so svätosťou. Čistiacimi prvkami boli voda, oheň, krv a obeta.

Starejší - V minulosti bol na každej svadbe zastúpený tzv. starejší. Bol to starší muž, ktorý vedel „čo a ako“ a svadbu posúval po jednotlivých krokoch dopredu. Spoločne so ženichom prišiel popýtať nevestu, odobral sa s nimi na obrad, sprevádzal ich všetkými svadobnými rituálmi.

Kafarnaum - mestečko na brehu Genezaretského jazera. Býval tu apoštol Peter, bola tu synagóga, Ježiš tu urobil veľa zázrakov, často sa tu zdržiaval a kázal.

Manželstvo - je zámerom Stvoriteľa, je jeho darom. Zároveň je symbolom vzťahu Boha a ľudí ako ženicha a nevesty.



súvislosti

k Jn 2,5: „Ale keď začala aj egyptská krajina hladovať, ľud volal k faraónovi o chlieb. Faraón však povedal: »Chodte k Jozefovi a urobte všetko, čo vám povie« (Gn 41,55).

k Jn 2,6: „Farizeji totiž a Židia vôbec držia sa obyčaje otcov a nejedia, kým si neumyjú ruky až po zápästie. A keď prídu z trhu, nejedia, kým sa nevykúpu. A zachovávajú ešte mnoho iných vecí, ktoré prevzali: umývanie čiaš, džbánov, medeníc a postelí“ (Mk 7,3-4).

k Jn 2,10: „Hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z tohoto plodu viniča až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca“ (Mt 26,29).

k Jn 2,11: „A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodený Syn, plný milosti a pravdy“ (Jn 1,14).

„Áron im predniesol všetky slová, ktoré Pán hovoril Mojžišovi, a on urobil zázraky pred očami ľudu a ľud uveril“ (Ex 4, 30-31a).

Svadba je v Božom slove aj symbolickým vyjadrením vzťahu Boha a jeho ľudu. V tomto duchu môžeme vnímať aj nasledovné biblické úryvky:

Ž 45,11-12.15-16

Oz 2,16.18.21-22

Iz 54, 4-8.10

Iz 62,1-5

Zjv 21,2-4.9-11; 22,17



užívotnenie

Mária ako prvá zbadala, že na svadbe niečo chýba a poznala aj riešenie: problém predkladá svojmu Synovi. Nekáže mu, čo má spraviť, len upozorní na nedostatok. Keď sa snažíme byť lepší, vložme sa do rúk Panny Márie. Ona postrehne oveľa lepšie než my, čo nám chýba a vyprosí nám potrebné milosti u svojho Syna. Dôverujme našej Matke a nesklameme sa.

Často sa stáva, že keď prednášame Bohu to, čo nás ťaží, hneď mu navrhujeme aj ako by to mal vyriešiť (Pane, prosím ťa, urob toto... Daj, aby sa stalo tamto... Pomôž mi a zariad' to takto...). Od Boha vlastne chceme len to, aby urobil, čo sme my vymysleli. Bolo by lepšie, keby sme to robili tak, ako Panna Mária. Ona Ježišovi nepredkladala nijaké riešenie, len ho informovala, aký problém nastal. Dôverovala, že Ježiš bude najlepšie vedieť, čo má urobiť. Skúsme sa takto modliť aj my. Prednesme Bohu svoje problémy a dôverujme mu, že on nájde najlepšie riešenie.

Nielenže na svadbe nebolo dosť vína, dokonca aj vody na očisťovanie nebolo dosť. Ježiš musel prikázať, aby nádoby naplnili vodou. V nádobách chýbalo to, na čo boli určené. Sú prázdne – bez vody. Naše duše boli stvorené na to, aby boli naplnené Bohom, a často sú tiež len prázdnyimi nádobami. Zatúžme po tom, aby naše srdce bolo naplnené Bohom. Hľadajme spôsoby, ako môže Boh naplniť naše vnútro: modlitbou, sviatosťami, čítaním Písma, dobrými skutkami...

Mnohí si myslia, že pre katolíkov je Panna Mária dôležitejšia ako Boh. Mária ale naopak túži po tom, aby sme prijali do srdca Pána Ježiša. Preto aj jej posledné slová vo Svätom písme sú: „Urobte všetko, čo vám povie.“ Keď Pán Ježiš povedal: „Ten, kto plní vôľu môjho Otca, je môj brat, sestra i matka“ (Mt 12,50), o Panne Márii to platilo najviac. Len vtedy budeme skutočnými Máriinými deťmi, ak sa budeme usilovať žiť podľa slov jej Syna.

Mária nás pozýva, aby sme urobili všetko, čo nám Ježiš hovorí. Nemáme si z Božieho slova vyberať len to, čo nám vyhovuje. Mojou starosťou je plniť Božiu vôľu a Boh sa zase postará o všetko, čo potrebujem. Sám napokon zistím, že mi nič dôležité chýbať nebude.

Keď Boh dáva, dáva hojne. Nedokáže byť skúpy. Jeho štedrosť podľa Božieho slova nepozná mieru. Keď rozmnoží chlieb, je ho toľko, že nazbierajú sedem až dvanásť košov odrobín. Keď premení vodu na víno, tak rovno 500-600 litrov. Má nám to pripomenúť, že je taký štedrý aj v duchovných daroch. Napĺňa nás svojimi milosťami v pretekajúcej miere. Dôverujme mu, že nám štedro dáva všetko, čo potrebujeme nato, aby sme získali spásu.



sebareflexia

„...povedala Ježišovi jeho matka: »Nemajú vína.« Dokážem prednášať svoje problémy Ježišovi s rovnakou jednoduchosťou a dôverou ako Panna Mária?

„Urobte všetko, čo vám povie!“ Som ochotný plniť každý Ježišov príkaz, alebo som poslušný len niektorým jeho slovám a pred ostatnými si zakrývam oči a zapchávam uši?

Sluhovia verne plnili Ježišove príkazy: naplnili nádoby vodou, nabrali z tej vody a zniesli starejšiemu... Mám ochotu vždy uskutočňovať Ježišove slová, aj keď im nerozumiem a zdajú sa mi v danú chvíľu zvláštne?



modlitba

Panna Mária, prostrednica milostí – Ty si bola vždy nablízku Ježišovi ochotou plniť vôľu Nebeského Otca. Ako to robil aj On. Prosím ťa, vypros aj mne milosť byť blízko pri Ježišovi a ochotne plniť vôľu Otca.

Mária, ty ma pozývaš robiť všetko, čo je správne, dobré a Bohu milé. Vypros mi u Nebeského Otca múdrosť a poznanie, že Boh sa ku mne prihovára cez Sväté Písmo, cez mojich rodičov aj cez modlitbu. Prosím o silu, aby som na Jeho volania odpovedal svojou ochotou a poslušnosťou.

Pane Ježišu, odovzdávam ti seba ako krehkú hlinenú nádobu, ktorá je veľakrát prázdna alebo naplnená mojimi ľudskými slabosťami a hriechmi. Prosím ťa, vstúp do môjho života a premieňaj neustále vodu mojej krehkej ľudskosti na víno, božský nápoj, ktorý je nápojom radosti, a pokoja. Ak bude moje vnútro prázdne, naplň ho svojou Božskou prítomnosťou.



zapamätaj si

Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“ Jn 2, 5

kvízové otázky

1. Vyber správnu odpoveď

Kána Galilejská:

- A/ dnešné Kefr Kenna
- B/ leží neďaleko Nazareta
- C/ nachádza sa v Dekapole

„Čo mňa a teba do toho, žena“ je:

- A/ semitské vyjadrenie
- B/ používa sa na vyjadrenie správnej žiadosti
- C/ dosť časté v Starom zákone a aj v Novom zákone

Ježiš so svojím sprievodom odišiel po svadbe v Káne do:

- A/ Jeruzalema
- B/ Betsaidy
- C/ Kafarnauma

Kafarnaum leží:

- A/ na východnom brehu Genezaretského jazera
- B/ na západnom brehu Genezaretského jazera
- C/ v končinách, kde býva najväčšie množstvo rýb

„Strávi ma horlivosť za tvoj dom“ je citát z knihy SZ:

- A/ Dt
- B/ Nm
- C/ Ž

Kedy učeníci uverili Písmu i slovu, ktoré povedal Ježiš?

- A/ po premenení vody na víno
- B/ keď bol v Jeruzaleme
- C/ keď vstal zmŕtvych

Krst Pána Ježiša pripadá asi na náš:

- A/ január - február
- B/ február - marec
- C/ marec - apríl

Židovská Veľká noc pripadá asi na náš:

- A/ január - február
- B/ február - marec
- C/ marec - apríl

Prvé zo znamení Ježiša sa udialo:

- A/ v Betánii
- B/ v Kafarnaume
- C/ v Káne Galilejskej

2. Doplň čísla:

Na koľký deň po stretnutí Ježiša s Filipom a Natanaelom bola v Káne svadba?

Koľko kamenných nádob, ktoré slúžili na očisťovanie stálo na svadbe v Káne?

Obsah kamennej nádoby na vodu, ktorá slúžila na očisťovanie?

Jedna židovská "miera" mala asi ...

Za koľko dní Ježiš postaví chrám svojho tela?

Koľko rokov stavali Jeruzalemský chrám?

V ktorom roku bol pokrstený Pán Ježiš?

3. Kto povedal komu, utvor dialógy

A/ „Urobte všetko, čo vám povie!“

B/ „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“

C/ „Nemajú víno.“

A/ „Štyridsaťšesť rokov stavali tento chrám a ty ho postavíš za tri dni?“

B/ „Aké znamenie nám ukážeš, že môžeš toto robiť?“

C/ „Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím.“

4. K slovným spojeniam prirad' udalost'

A.

zavolať si ženícha

dobré víno

prvé zo znamení

B.

predavači dobytky

bič z povrázok

predavači holubov